

TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Årsplan for 2024-2026

1. Innledning

Hensikten med TIKs årsplan er å fastsette mål for senteret i den kommende treårsperioden, samt å konkretisere tiltak for å nå disse målene. Årsplanen bygger på et kontinuerlig arbeid med å videreutvikle TIK. Planen vedtas av senterets styre og revideres årlig.

Universitetsstyrets overordnede prioriteringer er styrende for prioriteringene på fakultets- og institutt-/senternivå. Det samfunnsvitenskapelige fakultetets fordeling av basisbevilgning til enhetene setter rammer for virksomheten. TIK-senterets situasjon er stabil slik at senteret er avhengig av et betydelig nettobidrag for å opprettholde og videreutvikle virksomheten. Kvalitet i forskning og utdanning er likevel overordnede mål og førende for alle tiltak og aktiviteter.

Hovedmål/visjon

TIKs hovedmål er å være et nasjonalt og internasjonalt ledende senter for forskning, innen de to feltene innovasjonsstudier og vitenskap og teknologistudier (STS), samt innenfor forskeropplæring, masterutdanning og formidling.

TIKs hovedmål i perioden:

1. Stimulere til og sikre at senterets forskning holder høy kvalitet.
2. Styrke og utvide senterets nasjonale og internasjonale forskningsnettverk.
3. Styrke publisering innenfor senterets kjerneområder, fortrinnsvis i ledende internasjonale tidsskrifter.
4. Utøve forskningsbasert master-utdanning med høy vitenskapelig kvalitet og høy gjennomstrømning, samt å uteksaminere kandidater som er attraktive på arbeidsmarkedet.
5. Utøve ph.d.-utdanning med høy vitenskapelig kvalitet og høy gjennomstrømning, samt å uteksaminere forskere som er attraktive på arbeidsmarkedet.
6. Formidle forskningsbasert kunnskap og gjøre senteret og dets resultater mer kjent innenfor academia, næringsliv/offentlig forvaltning og i samfunnet generelt.
7. Styrke senteret som en effektiv organisasjon med et kreativt og stimulerende arbeidsmiljø, hvor alle ansatte, studenter og gjesteforskere trives og utvikles.
8. Sikre god kapasitet og gradvis ekspandere virksomheten samtidig som hensynet til en forsvarlig økonomi ivaretas.

2. Mål og tiltak

TIK vil i årsplanperioden 2024-2026 prioritere utvalgte tiltak innenfor de to virksomhetsområdene forskning og utdanning. Gjennom en slik prioritering vil de områdene der det er spesielle årsaker til innsats fremheves. Årsakene er sammensatte og forskjellige – dels gjelder det særlige føringer fra UiO og SV-fakultetet, dels gjelder det TIKs økonomiske situasjon.

Andre tiltak nevnes også med mål om gjennomføring, men ressursinnsatsen mot disse må kanskje nedprioriteres til fordel for de tiltakene som prioriteres. Gjennomføring av de andre tiltakene skal også bidra til at TIK lykkes med de prioriterte tiltakene.

A. Forskning

Prioritert tiltak: Jubileumsarrangementer TIK 25 år

TIK-senteret blir 25 år i 2024. TIK vil markere jubileet med en rekke større og mindre seminarer og arrangementer gjennom hele året. I høstsemesteret planlegges et litt større jubileumsarrangement. Flere av seminarene vil synliggjøre TIKs kompetanse innenfor dagsaktuelle temaområder som KI/det digitale, og natur, økonomi og bærekraft. Målgruppene for de ulike arrangementene vil variere, men samlet skal de nå både forskere og en interessert allmenhet innenfor og utenfor UiO. Det er et mål å aktivere både nåværende og tidligere studenter ved TIK i arrangementer.

Ansvar: Senterleder og ledergruppe

Mål 1: Sikre at senterets forskningsaktiviteter holder høy kvalitet

Bakgrunn. TIK har per i dag forskningsaktiviteter som har høy akademisk relevans og kvalitet. Senteret vil fortsette å styrke forskningskvalitet og nasjonal og internasjonal relevans i årene fremover gjennom å levere gode vitenskapelige resultater både fra forskningsaktiviteter som er UiO-finansiert og i senterets store eksternfinansierte prosjektportefølje.

Tiltak 1. Økt deltakelse i EU-finansierte forskningsprosjekter

I UiOs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet er økt forskningsaktivitet i Horisont Europa satsningsområde for høy forskningskvalitet. UiOs finansieringsmodell gir per i dag 10 ganger høyere insentiver til EU-finansiert forskning sammenlignet med NFR-finansiert forskning. I 2023 har vi gjort en ekstra innsats for å mobilisere til innreisende postdoktorer gjennom Marie Skłodowska Curie Actions. Ved å invitere MSCA-kandidater til TIK vil vi også styrke den internasjonale profilen til senteret. Søknader om individuelle forskningsprosjekter som ERC er fortsatt særlig ønskelig.

Forventede resultater 2024: TIK skal være vertskap for minst én MSCA-kandidat.

Forventede resultater 2024-25: TIKs forskere skal ha sendt minst én ERC-søknad og fortsatt være partner i minst ett Horisont Europa-prosjekt.

Ansvar: Senterleder, ledergruppe, forskningsadministrasjon

Tiltak 2. Fortsette å ha aktiv deltakelse i NFR-finansierte forskningsprosjekter.

Forventede resultater 2024-2026: TIKs stab skal aktivt bidra til akkvisisjon av nye NFR-prosjekter (eller prosjekter finansiert av andre nordiske kilder) som bidrar til å konsolidere og styrke TIKs faglige profil.

Ansvar: Senterleder, gruppeledere og den enkelte forsker

Tiltak 3. Forsterke forskning på tvers av de to forskningsgruppene.

Forventede resultater 2024-26: Videreutvikle forskningsaktiviteter som inkluderer både innovasjons- og STS-forskere, for eksempel i form av felles prosjektsøknader.

Ansvar: Senterleder og gruppeledere

Mål 2: Styrke og utvide senterets nasjonale og internasjonale forskningsnettverk

Bakgrunn. TIK har per i dag et solid nasjonalt og internasjonalt forskningsnettverk. Senteret vil fortsette å styrke og utvide sitt nettverk i årene fremover.

Tiltak 4. Utarbeide prosjekter for å sikre deltakelse i relevante deler av universitetets strategiske og tverrfakultære satsningsområder; UiO:Livsvitenskap, UiO:Energi og miljø og UiO:Demokrati, når det gjelder aktiviteter som er relevante for TIKs forskning.

Forventede resultater i perioden: Deltakelse i flere prosjekter initiert av UiOs strategiske og tverrfakultære satsningsområder.

Ansvar: Senterleder og gruppeledere

Tiltak 5. Styrke og konsolidere samarbeidet med relevante ledende nasjonale og internasjonale forskningsinstitusjoner gjennom avtaler og søknader.

Forventede resultater 2024: intensjonsavtale med utvalgte samarbeidspartnere, felles prosjekt-/programsøknad.

Ansvar: Senterleder og gruppeledere

Tiltak 6. Legge til rette for internasjonal forskerutveksling, gjennom både eksterne forskeropphold og et internt gjeste- og seminarprogram.

Forventede resultater 2024-2026: (1) Minst én av TIKs forskere skal ha internasjonal forskerutveksling/forskningsopphold per år; (2) Minst én utenlandsk forsker skal ha forskerutveksling på TIK per år. Innreisende forskere skal aktivt inkluderes i senterets aktiviteter; (3) Forskere som vil reise utenlands, skal ved behov få støtte fra administrasjonen til utforming av søknader til relevante programmer.

Ansvar: Senterleder, gruppeledere og administrativ leder

Mål 3: Styrke senterets publisering, fortrinnsvis i ledende internasjonale publiseringskanaler

Bakgrunn. Senteret vil fortsette å styrke internasjonal publisering.

Tiltak 7. Legge til rette for kvalitativt godt publiseringsarbeid gjennom å fremheve TIKs forsknings- og publiseringsaktivitet, fortsette initiativet for publiseringsslounger på tvers av TIKs forskningsgrupper, fokus på nyetablerte og yngre forskere gjennom TIKs postdoktor og phd-nettverk, samt god oppfølging i medarbeidersamtaler og i veiledning.

Forventede resultater 2024: Benytte etablert kunnskapsgrunnlag med sikte på å revidere mål og eventuelt styrke tiltak. Ambisjonen er å øke i forhold til nåsituasjonen.

Ansvar: Senterleder og gruppeledere

B. Utdanning

Prioritert tiltak: Konsolidere TIKs studieadministrasjon og styrke TIKs studietilbud

TIK-senteret har gode strategiske muligheter og en motivert stab som gir anledning til å øke ambisjonene for studievirksomheten i årene som kommer. Det er stor etterspørsel etter og interesse for senterets kompetanseområder, som både kan gi utslag i økt antall studenter og undervisningssamarbeid utover TIKs programmer. Samtidig begrenses dette av antall tilgjengelige studieplasser. TIK må derfor i den nåværende situasjonen forsøke å utnytte strategiske satsinger, såkornmidler og initiere tilbud basert i studiepoengproduksjon. TIK deltar nå med emne i UiOs bærekraftssertifikat for bachelorstudenter og ønsker å være med også i et tilsvarende innovasjonssertifikat.

TIK har f.o.m. 2022 t.o.m. 2025 fått økt antall studieplasser tildelt fra SV-fakultetet grunnet en midlertidig satsning i forbindelse med korona-pandemien. TIK senteret ønsker å opprettholde dette studentantallet også etter at disse plassene utgår fra bevilgningen og vil vurdere hvordan dette kan svare seg økonomisk med utgangspunkt i økt studiepoengproduksjon. Dette også i lys av at vektlegging på studieplasser antagelig vil reduseres i årene framover til fordel for større vekt på produksjon av studiepoeng.

TIK har en tradisjon for et nært og godt samarbeid med studentene. Samtidig har de siste årene vært preget av en studieadministrasjon med høy gjennomtrekk, koronapandemi og midlertidige kontorlokaler pga oppussing av Eilert Sundts hus. Disse forholdene har bidratt til at TIK nå trenger en innsats for å konsolidere de organisatoriske rammene rundt studievirksomheten. Dette er særlig viktig for å lykkes med å utvide studietilbudet.

Forventede resultater 2024: TIK har iverksatt gode rutiner og formelle prosedyrer for studievirksomheten.

Forventede resultater 2024-2026: TIK har etablert minst to nye forsøk med tilbud på utdanningssiden. Samtidig har TIK stabilisert antall studenter på nåværende master på nivå med antallet TIK har hatt i periode med midlertidige ekstra studieplasser.

Ansvar: Senterleder, administrativ leder, masteransvarlig, studiekonsulent

Mål 4: Utøve forskningsbasert masterutdanning med høy vitenskapelig kvalitet og høy gjennomstrømning, samt uteksaminere kandidater som er attraktive på arbeidsmarkedet.

Bakgrunn. TIKs Master-programmer, ESST og TIK, skal ha en god organisering, struktur og faglig kvalitet. Programmene får gode tilbakemeldinger fra studentene, men det er også forbedringspunkter. Det er derfor viktig å fortsette å forbedre både organisering og kvalitet, utvide tilbudet av TIKs utdanningsaktiviteter samt sikre og videreutvikle den gode arbeidsrelevansen i utdanningstilbudet.

Tiltak 8. Arbeide for å redusere frafall på masterprogrammene.

Forventede resultater 2024: Identifisere hva som er frafall og hva som er forsinkelser, årsaker til frafall og ha iverksatt tiltak for å redusere det.

Ansvar: Masteransvarlig, studiekonsulent og programrådet.

Tiltak 9. Fortsette å rekruttere motiverte og dyktige studenter gjennom mer systematisk arbeid med markedsføring av TIKs masterprogram særskilt rettet mot studenter innenfor humaniora og samfunnsvitenskap ved UiO.

Forventede resultater 2024: Ha avklart muligheter for oppnå en bedre balansert søkermasse med økt andel studenter innenfor HUMSAM ved UiO.

Ansvar: Masteransvarlig og studiekonsulent

Tiltak 10. Videreutvikle undervisningstilbudet på Master-nivå.

TIK har fra 2023 startet et nytt metodeemne. I løpet av inneværende planperiode skal emnet evalueres og evt. justeres. Videreutvikling av arbeidslivsrelevans i utdanningen skal skje i samspill med TIKs deltakelse i ny SFU.

Forventede resultater 2024: Fortsette arbeidet med å gjennomgå og utvikle mastertilbudet, herunder:

- vurdere og forbedre eksamensform, også i lys av nye utfordringer som kunstig intelligensverktøy som chatGPT;
- vurdere studiets arbeidslivsrelevans gjennom kontakt med alumni og vurdere om TIK bør arbeid enda mer aktivt for å styrke arbeidslivsrelevans enda mer eksplisitt i utdanningsløpet og vurdere hvordan dette eventuelt best bør skje, som integrert del av deltakelse i UiOs Senter for fremragende utdanning INTED.

Ansvar: Masteransvarlig og studiekonsulent

Tiltak 11. Vedlikeholde god integrering av studenter i fagmiljøet

Forventede resultater 2026: Støtte til Teknovatøren og tilrettelegging for at studentene trekkes inn i relevante aktiviteter ved senteret.

Ansvar: Masteransvarlig, gruppeledere og prosjektledere

Tiltak 12. Evaluering av ESST-programmet.

TIKs ledelse ønsker å vurdere om ESST-programmet bør utvides til et toårig masterprogram. Som grunnlag for vurderingen vil vi kartlegge hvorfor studentene søker seg til ESST og de økonomiske konsekvensene av en endring.

Forventede resultater 2024: Beslutningsgrunnlag for evt utvidelse av ESST er utarbeidet og evaluering gjennomført med sikte på å avgjøre om ESST bør utvides til et toårig masterprogram.

Ansvar: Masteransvarlig og studiekonsulent

Mål 5: Utøve ph.d.-utdanning med høy vitenskapelig kvalitet og høy gjennomstrømning.

Bakgrunn. TIK har i de siste årene utvidet sin ph.d.-utdanning betydelig. Senteret har per i dag ca. 30 kandidater (inkludert eksterne kandidater), og tilbyr flere kurs på ph.d.-nivå. Det er viktig å fortsette å styrke kvaliteten til senterets ph.d. utdanning i årene fremover.

Tiltak 12. Fortsette og styrke rekrutteringen av nye ph.d.-kandidater, både gjennom egen prosjektakkvisisjon og i samarbeid med norske forskningsinstitutter som ikke tilbyr egen ph.d.-utdanning.

Forventede resultater 2026: (1) en kandidatgruppe på minst 30 (inkludert eksterne kandidater); (2) minst 20% av disse skal være eksterne (ikke ansatt på TIK). Blant disse skal TIK rekruttere flere offentlige og nærings-ph.d.; (3) sikre at alle kandidater har god tilknytning til forskningsmiljøer ved TIK.

Ansvar: Senterleder, ph.d.-ansvarlig, gruppeledere og administrativ leder.

Tiltak 13. TIK har videreutviklet undervisningstilbudet på ph.d.-nivå, særlig om forskningsmetoder og dette arbeidet skal styrkes og stabiliseres i kommende periode.

Forventede resultater 2024: Konsolidere og videreutvikle ph.d.-kurs om forskningsmetoder, vurdere et felles kurs som kan være attraktive på tvers av de to faginnretningene.

Ansvar: Senterleder, ph.d.-ansvarlig og ph.d.-konsulent.

Tiltak 14. Arbeide for å styrke internasjonal ph.d.-utveksling

Forventede resultater 2025: (1) Minst to av TIKs kandidater per år på internasjonal forskerutveksling; (2) Minst to utenlandske kandidater per år på forskerutveksling ved TIK.

Ansvar: Senterleder, programleder og ph.d.-konsulent.

Tiltak 15. Sikre god framdrift for ph.d.-kandidatene gjennom mottak og oppfølging

Forventede resultater 2024: (1) Etablere et felles veileder-forum der veiledere kan utveksle erfaringer og lære av hverandres strategier og arbeidsmåter. (2) Evaluere oppfølging av kandidater gjennomført i 2023 med sikte på å redusere frafall sent i løpet og blant kandidater som er på overtid, samt redusere gjennomføringstid.

Forventede resultater 2026: Systematisk oppfølging av ph.d.-kandidatene med bruk av relevante tiltak for å redusere frafall.

Ansvar: Ph.d.-ansvarlig og ph.d.-konsulent

C. Samfunnskontakt, formidling og innovasjon

Mål 6: Formidle forskningsbasert kunnskap og gjøre senteret og dets resultater mer kjent innenfor akademia, næringsliv/offentlig forvaltning og i samfunnet generelt.

Bakgrunn. Forskingen ved TIK har gjennomgående høy samfunnsrelevans. Senterets forskere er attraktive foredragsholdere og inviteres jevnlig til å bidra til utadrettede arrangementer og sentrale faglige og politiske arenaer. TIK ønsker å styrke og synliggjøre dette arbeidet bedre.

Tiltak 16. Synliggjøre TIKs forskningsprosjekter og forskningsresultater på senterets nettsider, samt TIKs forskeres formidlingsaktivitet og deltakelse på faglig-politiske arenaer.

Forventede resultater 2024: Følge opp SV-fakultetets arbeid med prosjektsider med sikte på å forenkle for å legge til rette for enklere bruk og oppdatering.

Forventede resultater 2025: mer systematisk formidling av forskningsaktiviteter og resultater gjennom TIKs nettsider og aktiv støtte og oppfølging fra TIKs forskningsadministrasjon ved relevante arrangementer og formidlingsaktiviteter.

Ansvar: Forskningsadministrasjonen i samarbeid med prosjektledere og fakultetets kommunikasjonsavdeling.

Tiltak 17. Formidling via seminarer og arrangementer.

Fra 2024 ønsker senterleder å synliggjøre TIK bedre ved flere eksternt rettede seminarer i tillegg til de løpende forskergruppeseminarene. UiOs nye formidlingsarena i Domus Bibliotheca kan være aktuell for enkelte av disse.

Forventede resultater 2024: (1) gjennomført eksternt rettede seminarer vår og høst; (2) Ett av disse skal være et profilert forskningsseminar «TIK 25». (2) økt antall anerkjente internasjonale gjester som inviteres til TIKs seminarer;

Ansvar: Senterleder, ledergruppe, med bistand av TIKs administrasjon .

Tiltak 18. Formidling på web, via sosiale medier, og andre medier (radio, TV, aviser).

Forventede resultater 2024: Økt antall visninger og kontakter i sosiale media; økt deltakelse i norske media.

Ansvar: Ph.d.-konsulent og gruppeledere

D. Administrasjon, organisasjon og infrastruktur

Mål 7: Sikre at senteret god kapasitet til å drive og ekspandere virksomheten på lang sikt og samtidig sikre en forsvarlig økonomi

Bakgrunn. TIK har per i dag et stort, og for stort, mindreforbruk. Samtidig er senteret avhengig av å opprettholde høy inntjening for å sikre og videreutvikle basisaktiviteten. Nettobidraget må ligge på et forsvarlig nivå med tanke på hva man kan forvente av de ansattes prosjektakkvisisjon, samtidig må senteret sikre at en ikke kontinuerlig underbudsjetterer slik at en ikke får brukt inntektene på en god og langsiktig måte. Å finne den rette balansen med hensyn til å sikre en forsvarlig økonomi og en styrking av staben krever god budsjettstyring og innsats både i forhold til basis og ekstern finansiering.

Tiltak 19. Arbeide for at basisfinansiering fra SV-fakultetet er tilstrekkelig til å dekke kostnader til fastsatte kjerneoppgaver, både vitenskapelige og administrative, ved senteret.

Forventede resultater 2024: (1) vurdere alternative muligheter til å øke basisfinansieringen (for eksempel gjennom økte/nye utdanningsaktiviteter; bedre resultater; osv.); (2) dialog med fakultetsledelsen om bedring av TIKs basisøkonomi.

Ansvar: Senterleder og administrativ leder

Tiltak 20. Legge forholdene til rette slik at staben aktivt bidrar til å innhente eksterntfinansierte prosjekter.

Når NFR nå har lagt om sin struktur med løpende søknadsfrister er det enda viktigere for TIK å ha gode rutiner for prosjektakkvisisjon og støtte for søknadsprosesser. Stabens store kompetanse på prosjektakkvisisjon skal trekkes inn i utvikling av rutiner og for å identifisere hva slags støtte det er behov for. Forskningsadministrasjonen skal spre kunnskap om søknadsmuligheter og i samråd med senterleder utarbeide et klart løp for søknadsprosess. Senterleder skal ha møter med alle fast vitenskapelig ansatte for å kartlegge behov.

I 2025 skal TIK evaluere hvordan prosjektakkvisisjonen fungerer i den nye situasjon.

Forventede resultater i perioden: Godt fungerende rutiner for prosjektakkvisisjon og støtte til søknadsprosesser. En portefølje av eksternt finansierte prosjekter som er godt fordelt i staben og styrker TIKs økonomi.

Ansvar: Senterleder, forskningsrådgiver og ledergruppe

Tiltak 21. Sørge for at TIKs ledelse og senterets vitenskapelig ansatte har tilstrekkelig grunnlag for å planlegge og kapasitet til å gjennomføre årlige faste aktiviteter

Forventede resultater 2024:

- Fortsette å styrke kapasitet gjennom å gi ph.d.-stipendiater og postdoktorer mulighet til undervisning.

Forventede resultater 2025:

- Timeregnskapet og annen tilgjengelig informasjon brukes til ressursplanlegging i et flerårsperspektiv både for senterets ledelse og den enkelte ansatte.

Ansvar: senterleder og administrativ leder

Mål 8: Styrke senteret som en effektiv organisasjon med et kreativt og stimulerende arbeidsmiljø, hvor alle ansatte, studenter og gjesteforskere trives og utvikles.

Bakgrunn. TIK har en velfungerende og effektiv organisasjon og et stimulerende og inkluderende arbeidsmiljø. Samtidig er det viktig å fortsette arbeidet med å styrke senterets arbeidsmiljø og fellesskapet mellom forskningsgrupper og administrasjon.

Tiltak 22. Faglig-sosiale fellesarenaer og markeringer

TIK skal videreføre arbeidet som er initiert av senterleder siden 2022 med å styrke det faglige fellesskapet og derigjennom arbeidsmiljøet ved TIK. De etablerte publiseringslunsjene fra 2023 skal sammen med faglig-sosiale markeringer av ansattes merkedager også bidra til å et godt arbeidsmiljø.

Forventede resultater 2024: Videreføring av publiseringslunsj og andre faglige fellesarenaer.

Ansvar: Senterleder og administrativ leder.

Tiltak 23. Sikre en god og motiverende oppfølging av senterets medarbeidere, herunder bidra til karriere- og kompetanseutvikling og for alle ansatte (i årlige medarbeidersamtaler) og gode nettverk og introduksjonsprogram for nye medarbeidere.

Forventede resultater 2025: God oppfølging av ansatte og godt mottak og ivaretagelse av nye medarbeidere.

Ansvar: Senterleder og administrativ leder

Tiltak 24. ARK-undersøkelse

Våren 2024 gjennomfører UiO arbeidsmiljøundersøkelsen ARK ved hele institusjonen. Undersøkelsen skal gjennomføres hvert annet år.

Forventede resultater 2024: Gjennomføring og kartlegging av arbeidsmiljøet ved TIK. Staben utvikler tiltak for forbedringer der behov.

Forventede resultater 2025: Evaluering av tiltak.